

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

КЛЮЧОВІ АКЦЕНТИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

МЕТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ – розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції (ДСБСО).

**ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (2020 р.)**
11 ключових компетентностей,
11 наскрізних умінь,
вимоги до обов'язкових результатів
навчання (додаток 18)

**ШЛЯХАМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛЬНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ Є:**
поєднання компетентнісного, особистісно
орієнтованого та діяльнісного підходів до
навчання; сприяння розумінню
необхідності збалансованого розвитку
людства; використання можливостей
мережі «Інтернет»; індивідуальної,
проектної діяльності, виконання
творчих/практичних завдань

**ПОДОЛАННЯ ФАКТОЛОГІЧНОГО
ПЕРЕВАНТАЖЕННЯ** реалізується через:
зменшення надмірного навантаження учнів
фактами, датами та подіями,
зосереджуючись на причинно-наслідкових
зв'язках, історичних закономірностях і
значущості подій для сучасності

ОСНОВНИМИ ПРІОРИТЕТАМИ У НАВЧАННІ МАЮТЬ БУТИ

оптимальне поєднання та взаємозв'язок
національної, регіональної та локальної
історії; формування національної та
громадянської ідентичностей учнів;
зв'язок минулого та сьогодення;
внутрішньогалузева та міжгалузева
інтеграція

НЕОБХІДНО НА УРОКАХ

ураховувати вік дітей при формуванні
вмінь, тлумачення історичних понять;
дотримуватися наступності;
використовувати активні форми та
методи навчання;
організовувати дослідницьку діяльність;
розвивати критичне мислення та
медіаграмотність учнів

**ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОГО ТА
ГРОМАДЯНСЬКОГО КОМПОНЕНТУ**
має відбуватися через пізнання та
утвердження цінностей поваги до
гідності людини, її прав і свобод,
залучення учнівства до усвідомленої
суспільно значущої діяльності та
опанування на відповідному віку
рівні ключових понять

РЕКОМЕНДУЄМО

- ✓ навчати учнів працювати з різними типами історичних і суспільствознавчих джерел, аналізувати їх, виявляти розбіжності в тлумаченнях минулого та сьогодення;
- ✓ використовувати матеріали та методики, спрямовані на розвиток критичного сприйняття інформації та запобігання поширенню неправдивих даних;
- ✓ формувати розуміння української ідентичності, повагу до мови, культури, традицій;
- ✓ акцентувати увагу на цінностях (обговорюйте важливість прав людини, демократії тощо)

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ІНТЕГРОВАНІ КУРСИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2 : навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 145 с.
2. Використання цифрових освітніх ресурсів у процесі навчання учнів закладів загальної середньої освіти : методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. 132 с. URL: <https://surl.li/zmisnf>
3. Громадянська та історична освітня галузь : 5-6 класи (адаптаційний цикл) Нової української школи: методичний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти / уклад. О.В. Третякова; за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2022. 59 с. URL: <http://ir.soippo.edu.ua/handle/123456789/402>
4. Електронна бібліотека: сайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://lib.imzo.gov.ua/>
5. Куферок корисних застосунків: сайт Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. URL: <https://surl.lu/cowshu>
6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи: сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://surl.li/gqdnv>
7. Організація освітньої діяльності в закладах освіти у 2024-2025 навчальному році: методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. 256 с. URL: <http://ir.soippo.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/547>
8. Організація освітньої діяльності в закладах освіти Сумської області в 2023-2024 навчальному році : методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2023. 224 с. URL: <https://surl.li/qkreex>
9. Основи інтегрованого навчання учнів громадянської освіти та історії в 5-6 класах: методичний посібник / За загальною редакцією Пометун О.І. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 134 с. URL : <https://undip.org.ua/library/osnovy-intehrovanoho-navchannia-uchniv-hromadianskoi-osvity-ta-istorii-v-5-6-klasakh-metodychnyy-posibnyk/>
10. Практика інтегрованого навчання учнів історії у 5-6 класах : методичні рекомендації. [Електронне видання]. / П.В. Мороз, І.В. Мороз. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 123 с. URL : <https://undip.org.ua/library/praktyka-intehrovanoho-navchannia-uchniv-istorii-u-5-6-klasakh-metodychni-rekomendatsii/>
11. Розвиток громадянської активності та патріотизму учнів на уроках предметів і курсів громадянської та історичної освітньої галузі : методичні рекомендації. [Електронне видання] / Гупан Н.М., Ремех Т.О., Серова Г.В. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 133 с. URL : <https://undip.org.ua/library/rozvytok-hromadianskoi-aktyvnosti-ta-patriotyzmu-uchniv-na-urokakh-predmetiv-i-kursiv-hromadianskoi-ta-istorychnoi-osvitnoi-haluzi-metodychni-rekomendatsii/>

КЛЮЧОВІ АКЦЕНТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КУРСІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Базові знання (сформовані на кінець 9 класу): творення соціоприродного середовища; формування і розселення людини; освоєння і перетворення людиною природи в минулому і теперішньому; освоєння нових просторів; сталий розвиток; виробництво та споживання в різні історичні епохи; матеріали і технології; знаряддя праці і предмети побуту; науково-технічні винаходи; умови життя і праці в місті та селі; урбанізація; матеріальна культура аграрного, індустріального і постіндустріального суспільств; соціум і спільноти: родини, стани, класи, нації, культурні, релігійні, етнічні та інші групи; взаємодія людей, інтереси і цінності, ідентичність і гідність людини; патріотизм; культура і цивілізація; інформація і медіа; толерантність та інклюзія; конфлікти та їх розв'язання; політична організація суспільства; метрополії та колонії; імперії та національні держави; політичні режими; демократія, її переваги та ризики; самоврядування; права людини і протидія дискримінації; громадянство; протестні рухи, революції і реформи; міжнародні відносини; світогляд і цінності, ідентичність та основи її формування, наука і мистецтво; історія ідей, ідеології та їх вплив на людину і суспільство; релігія, міфи, символи; образи минулого, теперішнього і майбутнього в суспільній думці (ДСБСО).

01

«Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи
(інтегрований курс)» – 3 МНП

02

«Україна і світ. Вступ до історії та громадянської
освіти. 5-6 класи (інтегрований курс)» – 3 МНП

03

«Історія України. Всесвітня історія. 6 клас»
(інтегрований курс) – 2 МНП

04

«Історія: Україна і світ. 7-9 класи (інтегрований
курс)» – 2 МНП

05

«Інтегрований курс історії та громадянської
освіти. 7-9 класи» – 1 МНП

Розподіл годин на вивчення інтегрованих курсів відповідно
до Типової освітньої програми (2024 р.)

ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КУРСІВ МАЄ БУТИ СПРЯМОВАНО НА:
пізнання та утвердження цінностей (гідність, повага, ідентичність,
цілісний світогляд); використання історичних прикладів становлення
державних і громадянських інституцій; розвиток історичного, критичного
мислення; здатності уявляти загальний хід історичного процесу й
проблеми, що стоять перед країною та світом, уміти формулювати та
обстоювати власні погляди

**ЧЕК-ЛИСТ
УЧИТЕЛЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (5 клас)**

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 5 кл.

ДИДАКТИЧНІ ПОСІБНИКИ

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (6 клас)**

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 6 кл.

ДИДАКТИЧНІ ПОСІБНИКИ

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

**НАВЧАЛЬНА(-НІ)
ПЛАТФОРМИ**

**ВІРТУАЛЬНА (-НІ)
ЕКСКУРСІЯ (-Ї)**

**ОНЛАЙН-
ІНСТРУМЕНТИ /
РЕСУРСИ**

**ЧЕК-ЛИСТ
УЧИТЕЛЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА (7 клас) _____ _____ _____ _____ _____	ПІДРУЧНИК ДЛЯ 7 кл. _____ _____ _____ _____ _____	ДИДАКТИЧНІ ПОСІБНИКИ _____ _____ _____ _____ _____
--	---	--

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА (8 клас) _____ _____ _____ _____ _____	ПІДРУЧНИК ДЛЯ 8 кл. _____ _____ _____ _____ _____	ДИДАКТИЧНІ ПОСІБНИКИ _____ _____ _____ _____ _____
--	---	--

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

НАВЧАЛЬНА(-НІ) ПЛАТФОРМИ _____ _____ _____ _____ _____ _____	ВІРТУАЛЬНА (-НІ) ЕКСКУРСІЯ (-Ї) _____ _____ _____ _____ _____ _____	ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ / РЕСУРСИ _____ _____ _____ _____ _____ _____
---	--	---

НАВЧАЛЬНІ ПРЕДМЕТИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ», «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Використання цифрових освітніх ресурсів у процесі навчання учнів закладів загальної середньої освіти : методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. 132 с. URL: <https://surl.li/brpkcl>
2. Електронна бібліотека: сайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://lib.imzo.gov.ua/>
3. Інформаційні матеріали до пам'ятних дат: сайт Українського інституту національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>
4. Куферок корисних застосунків: сайт Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. URL: <https://surl.lt/oqnquf>
5. Медіаосвіта в Державному стандарті базової середньої освіти (5-6 класи) : Навч.-метод. посіб. / О.П. Мокрогуз (розділи 1, 2, 3, підрозділ 4.2), О.В. Волошенюк (розділ 1, підрозділи 4.1, 4.3), Г.А. Дегтярьова (підрозділ 4.1), І.П. Старагіна (розділ 4.1), Р.В. Шаламов (підрозділ 4.2.); за заг. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк, Р.І. Євтушенко. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 63 с. URL: <https://surli.cc/uxzrwk>
6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи: сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://surl.li/gqdnv>
7. Навчально-методичні посібники для педагогічних працівників. Учителю історії : Сайт «ЗНАЙШОВ». URL: <https://surl.li/bamfyw>
8. Організація освітньої діяльності в закладах освіти Сумської області в 2023-2024 навчальному році : методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2023. 224 с. URL: <https://surl.lt/qgyteu>
9. Організація освітньої діяльності в закладах освіти у 2024-2025 навчальному році: методичні рекомендації / за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. 256 с. URL: <http://ir.soippo.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/547>
10. Перший український король : посібник серії «Шкільна бібліотека» для 7 класу закладів загальної середньої освіти / І.Д. Васильків, І.Л. Паршин, В.В. Островський. Тернопіль : Астон. 2020. 160 с.: іл. URL: <https://surl.li/opxnng>
12. Посібник «Нариси з історії Криму XVIII-початку XIX ст.: додатковий матеріал для вчителів» для 7-8 класів загальної середньої освіти / Цалик С.М., Мокрогуз О.П., Волошенюк О.В. / За редакцією Волошенюк О.В., Іванова В.Ф., Євтушенко Р.І. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 71 с.
13. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. URL: <https://surl.lu/pfknqu>
14. Українська історія в кінофільмах: посібник для вчителя / Волошенюк О.В., Мокрогуз О.П., Новікова Л.Є., Тримбач С.В., Черков Г.А. / За редакцією Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. Київ : ЦВП, АУП, 2018. 57 с. URL: <https://surl.lu/pjhtxn>
15. Цікаві факти з історії давніх часів : посіб. Серії «Шкільна бібліотека» для 5-6 кл. закл. Заг. серед. Освіти / О.Г. Бандровський. Київ : Генеза, 2019. 176 с. URL: <https://surl.lu/fxdwyo>

КЛЮЧОВІ АКЦЕНТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ», «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»

Базові знання (сформовані на кінець 9 класу): творення соціоприродного середовища; формування і розселення людини; освоєння і перетворення людиною природи в минулому і теперішньому; освоєння нових просторів; сталий розвиток; виробництво та споживання в різні історичні епохи; матеріали і технології; знаряддя праці і предмети побуту; науково-технічні винаходи; умови життя і праці в місті та селі; урбанізація; матеріальна культура аграрного, індустріального і постіндустріального суспільств; соціум і спільноти: родини, стани, класи, нації, культурні, релігійні, етнічні та інші групи; взаємодія людей, інтереси і цінності, ідентичність і гідність людини; патріотизм; культура і цивілізація; інформація і медіа; толерантність та інклюзія; конфлікти та їх розв'язання; політична організація суспільства; метрополії та колонії; імперії та національні держави; політичні режими; демократія, її переваги та ризики; самоврядування; права людини і протидія дискримінації; громадянство; протестні рухи, революції і реформи; міжнародні відносини; світогляд і цінності, ідентичність та основи її формування, наука і мистецтво; історія ідей, ідеології та їх вплив на людину і суспільство; релігія, міфи, символи; образи минулого, теперішнього і майбутнього в суспільній думці (ДСБСО).

ФОРМУЄМО В УЧНІВ ГРОМАДЯНСЬКІ ЦІННОСТІ за допомогою:

- вивчення історичних прикладів боротьби за права людини, утвердження демократичних цінностей;
- обговорення ролі особистості в історії, формування активної громадянської позиції, готовності до участі в житті суспільства;
- вивчення історії різних народів, культур, релігій, формування поваги до різноманіття, подолання стереотипів.

РОЗВИВАЄМО ІСТОРИЧНЕ МИСЛЕННЯ:

- навчаємо працювати з різними типами джерел (документи, карти, зображення, медіатексти тощо), виявляти їх достовірність, упередженість, контекст;
- розвиваємо вміння порівнювати події, явища, процеси, узагальнювати інформацію, виявляти причинно-наслідкові зв'язки;
- формуємо здатність до критичного осмислення різних інтерпретацій історичних подій та явищ, розуміння множинності точок зору;
- залучаємо учнів до міні-досліджень, проєктів, що сприяють самостійному пошуку та аналізу інформації.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ:

принцип наступності; формування предметної (історичної) компетентності, національної та громадянської ідентичностей; людиноцентризм; розуміння цілісності історичного процесу, увиразнення спільних явищ, тенденцій у минулому і сучасності України, Європи, світу V-початку XIX ст. увиразнення національних і загальнолюдських цінностей у минулому й сьогоденні; поєднання та взаємозв'язок національної, регіональної та локальної історії.

«ВСТУП ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА
ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ. 5 КЛАС» –
4 МНП

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ 7-9 КЛАСИ» –
3 МНП

«ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ 7-9 КЛАСИ» –
3 МНП

Розподіл годин на вивчення навчальних предметів, відповідно
до Типової освітньої програми (2024 р.)

**ЧЕК-ЛИСТ
УЧИТЕЛЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»,
«ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА (5 клас) _____ _____ _____ _____ _____	ПІДРУЧНИК ДЛЯ 5 кл. _____ _____ _____ _____ _____	ПОСІБНИКИ _____ _____ _____ _____ _____
--	---	---

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА (6 клас) _____ _____ _____ _____ _____	ПІДРУЧНИК ДЛЯ 6 кл. _____ _____ _____ _____ _____	ПОСІБНИКИ _____ _____ _____ _____ _____
--	---	---

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

НАВЧАЛЬНА(-НІ) ПЛАТФОРМИ _____ _____ _____ _____ _____ _____	ВІРТУАЛЬНА (-НІ) ЕКСКУРСІЯ (-Ї) _____ _____ _____ _____ _____ _____	ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ / РЕСУРСИ _____ _____ _____ _____ _____ _____
---	--	---

**ЧЕК-ЛИСТ
УЧИТЕЛЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»,
«ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (7 клас)**

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 7 кл.

ПОСІБНИКИ

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (8 клас)**

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 8 кл.

ПОСІБНИКИ

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

**НАВЧАЛЬНА(-НІ)
ПЛАТФОРМИ**

**ВІРТУАЛЬНА (-НІ)
ЕКСКУРСІЯ (-Ї)**

**ОНЛАЙН-
ІНСТРУМЕНТИ /
РЕСУРСИ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Брошюра «Через творчість і гру до культури демократії». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/publikatsii-vydani-v-ramkakh-prohramy/cherez-tvorchist-i-hru-do-kultury-demokratii>
2. Досліджуємо права дитини: Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини (ОДГ/ ОПЛ): Серія уроків для 1-9 класів / Р. Голлоб, П. Крапф. Пер. з англ. та адапт. В.В. Полторак. Київ : Основа, 2016. Т. 5. 100 с. URL: <https://surl.li/fycdeq>
3. 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. Посібник для вчителя для реалізації наскрізної тематичної лінії «громадянська відповідальність» в оновлених шкільних програмах для 5-9 класів. / Рафальська М., Боярчук О., Герасим Н. та ін. – Європейський центр ім. Вергеланда. Київ, 2017. 136 с. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/publikatsii-vydani-v-ramkakh-prohramy/gromadyanska-vidpovidalnist>
4. Горна державності. Громадянська освіта для молоді через історію ремесел. Методичний посібник / О. Грабовська, Н. Костишин. Тернопіль. 2021. 64 с. URL: <https://rcfres.org/2021/09/metodichniy-pos-bnik-z-navchannya-gromadyansko-osv-ti-cherez-stor-yu-remesel/>
5. Закладики. Посібник з протидії мові ненависті онлайн через освіту з прав людини. URL: <https://surl.li/cc/itekqo>
6. Календар прав людини: посібник для педагогічних працівників навчальних закладів. Київ : ВАІТЕ, 2016. 80 с. URL: <https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni-posibnyky-dlia-pedahohichnykh-pratsivnykiv/9#news-pager-label>
7. Компас. Посібник з освіти з прав людини за участю молоді, 2020. 490 с. URL: <https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni-posibnyky-dlia-pedahohichnykh-pratsivnykiv/9#news-pager-label>
8. «Маленький посібник про важливі речі: навчаємо(ся) демократії». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/malenkii-posibnik-pro-vazhlivi-rechi-navchaemo-sya-demokratii>
9. Наскрізнi компетентності для демократії. 60 вправ для розвитку та оцінювання ставлень, умінь і знань. URL: <https://surl.li/cc/fbjuks>
10. Посібник з освіти у сфері цифрового громадянства. URL: <https://surl.li/wmzigz>
11. Посібник «Громадянська освіта: як втілити на практиці». URL: <https://www.hromosvita.com/>
12. Тулбокс для вчителів. Сайт «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/onlain-resursy/toolbox>

КЛЮЧОВІ АКЦЕНТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

Базові знання (сформовані на кінець 9 класу): формування патріотизму та державницького світогляду особистості, мовної компетентності; поваги до честі та гідності людини, до прав та свобод людини, здатність їх захищати, поважати цінності демократичного суспільства; відчуття своєї приналежності до України (відповідальність за долю народу, рідного краю, свого міста / села); історичного, краєзнавчого та культурознавчого світогляду здобувачів освіти, розвиток їхньої історичної пам'яті; формування засад толерантності та інклюзивності; виховання поваги і толерантного ставлення до представників інших етносів, віросповідань і культур; життєвих навиків безпечної для життя, здоров'я і довкілля поведінки у повсякденному житті та під час виникнення надзвичайних ситуацій; виховання любові та шанобливого ставлення до державної символіки; розвиток критичного мислення та медіаграмотності, уміння їх практично застосовувати (ДСБСО).

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

«Громадянська освіта. 6-9 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Васильків І.Д., Кравчук В.М., Танчин І.З.)

«Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Пометун О.І., Ремех Т.О., Серова Г.В.)

«Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Васильків І.Д., Кравчук В.М., Танчин І.З.)

*Розподіл годин на вивчення навчального предмета, відповідно до
Типової освітньої програми (2024 р.)*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

надаємо переваги у навчанні пізнавальній, розумовій та соціальній активності учнів з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;

залучаємо учнів до рефлексії та індивідуального/колективного оцінювання якості й результатів навчання

НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ МАЄ ЗДІЙСНЮВАТИСЯ ЧЕРЕЗ:

активну діяльність учнів, спрямовану на розвиток ключових і предметної (громадянської) компетентностей, формування вмінь, ставлень, базових знань, цінностей в учнів;

формування активної життєвої позиції учнів, їхньої здатності до громадських ініціатив і волонтерства

формуємо в учнів навички конструктивної міжособистісної та суспільної взаємодії, що ґрунтується на взаємоповазі, обміні досвідом і співпраці;

упроваджуємо принцип солідарності та турботи про спільний добробут

ФОРМУЄМО ЦІННОСТІ:

повагу до людської гідності та прав людини (через приклади з історії, проєктну діяльність); відповідальність та активну громадянську позицію (через дослідження, волонтерство); толерантність (через здатність приймати відмінності інших людей (культурні, етнічні, релігійні, особистісні).

У ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА ПРІОРИТЕТНИМИ Є:

досягнення очікуваних результатів навчання через діяльність (індивідуальну, групову, самостійну, колективну, проєктну, творчу) здобувачів освіти;

критичне мислення та медіаосвіту; пізнання загальних процесів, особливостей розвитку суспільства та принципів його організації

ЧЕК-ЛИСТ УЧИТЕЛЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (6 клас)

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 6 кл.

ПОСІБНИКИ

МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА
ПРОГРАМА (8 клас)

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 8 кл.

ПОСІБНИКИ

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

НАВЧАЛЬНА(-НІ)
ПЛАТФОРМИ

ВІРТУАЛЬНА (-НІ)
ЕКСКУРСІЯ (-Ї)

ОНЛАЙН-
ІНСТРУМЕНТИ /
РЕСУРСИ